

UNDERSVINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Utvecklingsprogrammet för likabehandling och jämställdhet inom utbildningen

Utvecklingsprogrammet för likabehandling och jämställdhet inom utbildningen

Undervisnings- och kulturministeriet har förbundit sig att främja likabehandling och icke-diskriminering och motverka rasism.

För att stärka kunskapsunderlaget och praxis i frågor som gäller jämställdhet och likabehandling inom fostran och utbildning har ministeriet utarbetat ett utvecklingsprogram som omfattar hela utbildningssystemet. Åtgärderna i programmet är inriktade på kunnande, informationsstyrning och främjande av barns och ungas delaktighet.

Det behövs stöd, information och verktyg

Anordnare av småbarnspedagogik och utbildning är skyldiga att säkerställa en trygg lärmiljö där var och en kan känna sig trygg och accepterad oberoende av bakgrund eller personliga egenskaper. Därför är det viktigt att lärare och pedagoger utöver sina övriga yrkeskunskaper även har tillräckligt med kunnande och engagemang i att arbeta för likabehandling och jämställdhet.

Läroplanerna och examensgrunderna baserar sig på främjande av jämställdhet, likabehandling och mänskliga rättigheter. Det innebär att varje barn, elev och studerande är värdefull precis som hen är.

Det måste genast ingripas mot mobbning, trakasserier, diskriminering, rasism och våld.

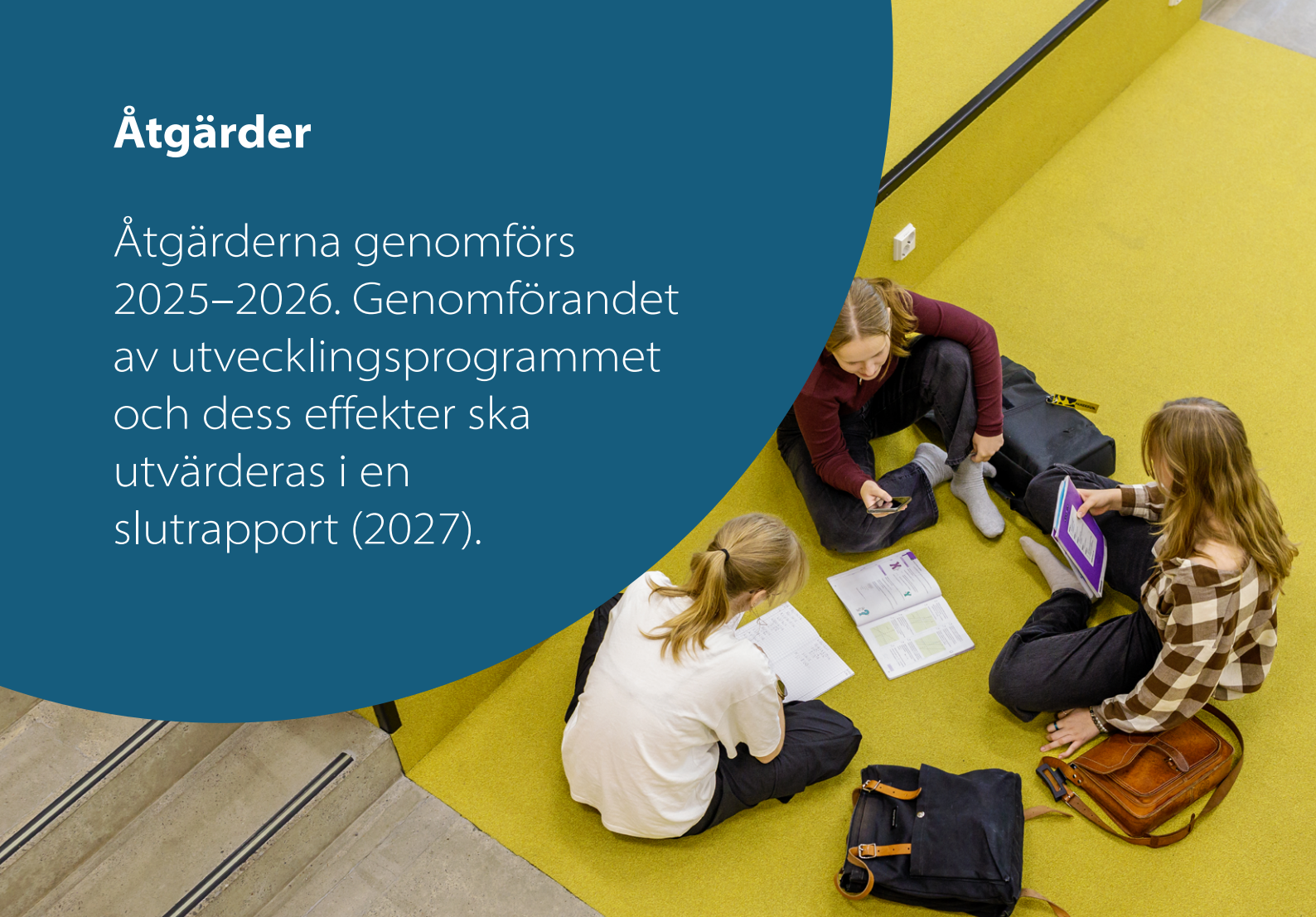
Det är viktigt att de som arbetar med fostran och utbildning lär sig att identifiera och motverka normer, strukturer, värderingar, begrepp och verksamhetsmodeller som ger upphov till ojämlikhet. Personalen behöver också tillräckligt med stöd, information och verktyg för att behandla och identifiera olika frågor.

Med ett utvecklingsprogram som främjar likabehandling och jämställdhet i hela utbildningssystemet kan vi stärka kunskandet när det gäller att främja likabehandling och jämställdhet och motverka rasism. Samtidigt bemöter vi de utmaningar och utvecklingsbehov som finns inom fostran och utbildningen.

Utvecklingsprogrammet ger information och verktyg för främjande av jämställdhet och likabehandling inom fostran och utbildning, främjande av en trygg lärmiljö samt inkludering av barn och unga. Genom programmet stärks styrningen och samarbetet i jämställdhets- och likabehandlingsfrågor.

Åtgärder

Åtgärderna genomförs 2025–2026. Genomförandet av utvecklingsprogrammet och dess effekter ska utvärderas i en slutrapport (2027).

1

Genom fortbildning stärker vi personalens kunnande inom likabehandling och jämställdhet.

Det ordnas fortbildning för att öka lärarnas och pedagogernas kunnande i att främja likabehandling och jämställdhet och motverka rasism. Fortbildningen ska ge deltagarna information och verktyg för att upptäcka och ingripa i diskriminerings- och jämställdhetsproblem samt metoder för att identifiera egna fördomar och motverka omedvetna stereotypa uppfattningar.

2

Vi bryter könssegregeringen inom gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

Det utarbetas och genomförs ett konkret åtgärdsprogram för att bryta könssegregeringen inom skola och utbildning. Elev- och studiehandledningen stärks på alla utbildningsstadier, med särskilt fokus på övergångsfaser inom utbildningen, fortsatta studier och etablering på arbetsmarknaden.

3

Vi utarbetar kvalitetskriterier och utvärderingsverktyg som stöder likabehandling och jämställdhet inom småbarnspedagogiken.

För personalen, anordnarna och privata serviceproducenter inom småbarnspedagogiken utvecklas utvärderingsverktyg som kan användas för att kritiskt granska den egna småbarnspedagogiken samt för att utveckla pedagogiska verksamhetsmodeller som främjar likabehandling och jämställdhet.

4

Vi skapar en verksamhetsmodell som kan användas som stöd vid diskussion om likabehandling, jämställdhet och anti-rasism med barn och unga.

Det skapas en verksamhetsmodell som kan användas som stöd när man tar upp till exempel mångfald, rasism, samhörighet och delaktighet med barn och unga, utifrån deras ålder och mognadsnivå. Temana behandlas med hjälp av konst och kultur och ungdomsarbetets metoder, i synnerhet funktionella metoder och diskussion.

5

Vi sprider information som stöder programmets mål och ökar de ungas välbefinnande och kunskaper.

Det informeras om betydelsen av likabehandling och jämställdhet i samhället. Det lyfts fram att alla har rätt till en trygg lärmiljö utan diskriminering.

Det publiceras videor där det bland annat lyfts fram att barn och unga enligt lagar om utbildning och konventionen om barnets rättigheter har rätt att få information om mångfalden av sexuella läggningar och kön.

6

Vi utarbetar praxis och verksamhetsmodeller för att bryta könsstereotypa mönster och ingripa i trakasserier.

Det utreds vilka som är de bästa verksamhetsmodellerna för att bryta könsstereotypa mönster och ingripa i trakasserier. Utredningen ska stödja förmågan hos vuxna som arbetar i skolor och läroanstalter att upptäcka och bli medvetna om trakasserier och diskriminering i skolorna och läroanstalterna. Jämställdhet och likabehandling granskas dessutom med avseende på mångfalden av representation i läromedel.

7

Vi utreder barns och ungas erfarenheter av likabehandling och jämställdhet.

Erfarenheter av likabehandling och jämställdhet utreds, och då hörs i synnerhet barn och unga som löper risk för diskriminering. Dessutom utreds möjligheterna att höra personer på deras eget modersmål, i synnerhet när det gäller föräldrar till barn i småbarnspedagogik som talar något annat språk än Finlands nationalspråk som modersmål.

8

Vi inkluderar studerande inom det fria bildningsarbetet i läroanstaltens jämställdhets- och likabehandlingsarbete.

Det utvecklas studeranderåd och metoder för att inkludera studerande och kursdeltagare inom det fria bildningsarbetet i att kontinuerligt ge respons och meddela iakttagelser och för att göra dem medvetna om jämställdhets- och likabehandlingsfrågor vid läroanstalten.

9

Vi stärker åtgärderna mot mobbning inom den grundläggande utbildningen för att minska negativa fenomen och konsekvenser.

Likabehandling och jämställdhet beaktas i åtgärderna mot mobbning i skolan, eftersom bland annat personer med invandrarbakgrund och hbtqi-personer utsätts för mer mobbning och diskriminering än andra.

10

Vi stärker möjligheterna för föräldrar med invandrarbakgrund att stödja sina barns skolgång.

Nordisk god praxis utreds, rekommendationer ges och ett åtgärdsförslag läggs fram för att förbättra möjligheterna för föräldrar och vårdnadshavare med invandrarbakgrund att delta och påverka. Målet är att samla goda exempel på hur föräldrar med invandrarbakgrund kan nås och göras mer delaktiga och hur ett fungerande samarbete mellan hem och skola kan skapas i det finländska skolsystemet.

Utvecklingsprogrammet för likabehandling och jämställdhet inom utbildningen hör samman med statsrådets meddelande om främjande av likabehandling.

I programmet beaktas de mål för främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering som anges i meddelandet och i regeringsprogrammet för Petteri Orpos regering.

Programmet har publicerats i undervisnings- och kulturministeriets publikationsserie.

UNDERSVINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

Undervisnings- och kulturministeriet

PB 29, 00023 Statsrådet

0295 16001 (växel)

registratorskontoret.ukm@gov.f

julkaisut.valtioneuvosto.fi | okm.fi

4/2025

OMSLAGSBILDER: Keksi / Teemu Kuusimurto
BILDER PÅ INSIDAN: Keksi / Suvi-Tuuli Kankaanpää och Teemu Kuusimurto